

ויקהל פקודי

גליון מס' 448

כ"ה אדר תשפ"ג

יהודי זה הדבר החשוב ביותר אצל ה' יתברך

הרב אפרים שרבני שליט"א

העניין טעון גיבוש • נא לא לקרוא בשעות החתולה

באותה שעה ישב שם בבית המדרש יהודי נכבד, אשר משמש כמגיד שיעור בישיבה חשובה והכין באותה השעה את שיעורו לתלמידיו ליום המחרת. משראו המלווים שאין ברירה, נגשו אל המגיד שיעור ובקשהו להצטרף עמם לקיים מצוות לוויית המת. בתחילה לא רצה אותו יהודי ללכת אתם, שהרי הוצרך להכין את השיעור, וגם שלמחר כבר עם שחר עליו להתייצב בשערי הישיבה.

אך משראה כי אין איש מצטרף עמהם, סגר את הגמרא ופנה ללוות את המת יחד אתם. לאחר שקברוהו באדמת הר הזיתים ואף החלו מעט להתרחק ממקום קבורתו, בכתה האלמנה והזכירה לאחד מאנשי החברא קדישא שצוואה אחת השאיר המנוח בידיה והיא, שלאחר הטמנתו יזמרו לצד קברו את הפיוט 'בר יוחאי'.

כל העשרה שהיו עייפים וגם קופאים מהקור השורר בירושלים בשעות אלו, ריחמו על האלמנה ועל האיש הערירי וחזרו בכדי לומר את הפיוט. כשהגיעו, לצערם ולצער האלמנה, לא היה אחד מהם שזכר בעל פה את תיבות הפיוט. כשכבר התייאשו ופנו לחזור לביתם לפתע נזכר מגיד השיעור, והוציא מכיסו דף שנקרע מתוך סידור, עם מילות הפיוט "בר יוחאי", הדבר היה לפלא מאין הפתק הזה הגיע לכיסו, וכי איזה אדם מסתובב עם דף כזה בכיסו, אך אף אחד לא שאל דבר, ומיד עמדו ושוררו יחדיו "בר יוחאי נמשחת אשריך". האלמנה התרגשה מאוד בראותה כי נתקיימה צוואתו של בעלה.

בדרך שובם מהר הזיתים, נענה המגיד השיעור ברוב רגש וסיפר בהתפעלות כמה השגחה מופלאה הייתה כאן. אמר האיש "וכי נראה לכם שאני מחזיק בדרך קבע דף קרוע ובו כתוב בר יוחאי, אלא דעו לכם שביום ששי קודם כניסת שבת, הייתי בדרכי לבית הכנסת, והנה לנגד עיני ראיתי את הדף זה מונח על הארץ, ביקשתי מהבן שלי הקטן שירים את הדף מן הארץ, הכנסתי אותו לכיס ובדעתי היה להשליכו לגניזה. כשהגעתי לבית הכנסת שכחתי מהדף והוא נשאר בכיסי.

והפלא הגדול שבמוצי"ש, אני עוד עם החליפה של שבת, חיפשתי היכן להכין את השיעור שלי למחר, כי היה רעש גדול בבית מהילדים, ולא היה ביכולתי להתעמק כראוי בלימודי ובעיוני, לכן ירדתי לחפש בית מדרש, הכל היה סגור עד שמצאתי את בית המדרש הזה שבו מצאתם אותי.

אני עומד ונפעם כמה סיבובים סיבב הקב"ה בכדי שתקוים צוואתו האחרונה של המנוח הזה שנזמר על קברו בר יוחאי. איך הקב"ה דאג שהפתק הזה יהיה בכיס שלי מיום ששי עד עתה".

כששמעו האנשים את המעשה, בטוחים היו שהמנוח אכן לא היה צדיק מפורסם אך כנראה היה צדיק נסתר, שהקב"ה משגיח עליו בצורה כזאת מופלאה. אך לאחר בירור נודע להם שיהודי זה היה איש פשוט כמוני כמוך. אמרה להם האלמנה בדמעות, שאכן בעלה יהודי פשוט, אך מנהג טוב אחד היה לו שעליו שמר מכל משמר, שבכל ליל שבת בעת הסעודה היה מזמר 'בר יוחאי' לזכרו של התנא האלוקי רשב"י. אין זה משנה אם היה חלש, עייף או כאוב, על בר יוחאי הוא לא ויתר. הכל לכבוד רשב"י כמובן.

באחד מהימים הוא אמר לי בצער, שכיון המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

תורה מספרת, שמושה רבינו הולך במדבר ורואה סנה בוער באש. סנה זה שיח קוצני, השיח בוער אך לא נשרף. משה רבינו השתומם מהמראה הזה. ומתוך אותו הסנה הקב"ה מדבר אתו. ובמדרש מסופר, שאמר לו הקב"ה, שהסיבה שהוא מדבר אתו מתוך הסנה, כי עם ישראל סובלים במצרים וכביכול בשעה שהם בקוצים גם ה' יתברך יחד אתם בקוצים. "עמו אֶנְכִי בְּצָרָה" - כשהם כאובים גם אני כאוב.

כל אחד ממכם שקורא את השורות האלו כעת, אתה פעם חשבת שכשכואב לך כואב לו? האם ישנת פעם על קוצים? תחשוב שאתה עובר משהו הקב"ה כביכול ישן על קוצים. כשאמא לא נרדמת בלילה כי היא חושבת על הבת שלה שעדיין לא התחתנה, גם הוא לא נרדם. אמא קמה בלילה לכסות את הילדים שלה, לבדוק שאף אחד לא קר לו, כך גם ה' יתברך. הבעל שם טוב אמר, שכשאמא נולד לה בן יחיד לעת זקנתה אי אפשר לשער איזו האהבה יש לה אליו, אך האהבה של הקב"ה אליך היא גדולה יותר.

כמה מרגש לראות אמא שקבלה ילד אחרי עשרים שנה. ממש לבכות, איך היא מחבקת אותו, שומרת עליו, מתרגשת ממנו, כמה שזה יהיה מרגש ויגרום להרבה אנשים להזיל דמעות. אומר הבעל שם טוב, זה עדיין לא גיגע לאהבה שה' יתברך אוהב אותך.

כותב המהר"ל, האהבה שיש לקב"ה לישראל אינה תלויה בדבר, ואינה תלויה בטיב מעשיהם כלל- קשה להגיד את זה אך לא משנה מה הם יעשו ואיך הם יתנהגו אליו, האהבה שלו לא תשתנה. הורים שהילדים שלהם בגדו בהם זה לפעמים כיבה מעט את האהבה שהייתה להם בלב, אך אצלו האהבה לעולם לא תשתנה.

מעשה ביהודי מתושבי ירושלים, שנפטר ערירי בלא בנים, בימות החורף סמוך לכניסת השבת. אחד מאנשי החסד שהיה מטפל בו בחייו פנה אל החברא קדישא בבקשה שיזדרזו לקבורו בזריזות כמנהג ירושלים, בכדי שלא להלין את המת. אך מפאת השעה המאוחרת לקראת שבת קודש, הוחלט לערוך את הלווייה רק במוצאי שבת מנוחה. אנשי החברא קדישא הראוהו את מקום הקבורה המדויק בהר הזיתים ושהכל מוכן ומזומן לערוך את הלווייה תיכף בצאת השבת.

באותה השבת הלך לעולמו אחד מגדולי הדור המפורסמים, ולכן פנו אנשי החברא קדישא תחילה לעסוק בכבודו של הנפטר הגדול בלווייתם של רבבות בני ישראל. כשנפנו לעסוק במטתו של יהודי ערירי זה כבר היתה השעה אחר חצות הלילה. כשעברו עם המיטה בסמוך לאחד מבתי המדרש ברח' יואל בירושלים, ראו שאין המלווים מונים אלא תשעה אנשים בלבד. האלמנה הייתה בצער גדול, הן על עיכוב בעלה עד שעה כזאת, והן על כך שאפילו מנין לא נמצא לקברו.

אנשי החברא קדישא נכנסו לבית המדרש הסמוך וביקשו מהיושבים בסעודת מלווה מלכה, שאחד מהם ישתתף בהלווייתו של האיש הערירי. אך מפאת השעה המאוחרת והקור השורר בחוצות לא הסכים איש מהם ללכת את הדרך הארוכה עד להר הזיתים ולשוב לביתו לפי החשבון כמעט בעלות השחר.

קמחא דבסחא בהידור פרטים בעמוד 2

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות	לנוהגים 40 דק'
17:13	17:33
ציאת השבת (ר"ת)	ציאת השבת
19:08	18:25

הבית בהיבנותו

הנהגות אפי' התורה אגבר ואלא

לכל סיפור שלשה צדדים: שלי, שלך, והאמת!

בשורות הבאות נרצה קצת לגעת באחד היסודות החשובים ביותר של הבית. המשנה באבות (ב, ד) אומרת: "אל תדון את חברך, עד שתגיע למקומו" – אני מניח שרובכם מכירים, אך רבים בטוחים שזה בסך הכל משפט נחמד, ואפילו חכם, ותו לא! אך עתה נראה כיצד קיפלו רבותינו בתוך משפט אחד את היסודות הגדולים ביחסי אנוש ואינטליגנציה רגשית.

האדם עורך דין של עצמו!

וביאור נפלא למשנה זו מצאנו בדברי הגאון ר' יעקב עמדין: מקדים הרב ואומר לנו ש"זהו כלל גדול להתמדת השלום והאהבה בין האנשים". וממשיך ואומר שאת המילים הללו צריך להניח למול עינינו לפני כל ויכוח, מריבה, פגיעה, מעשה לא הגון של הזולת וכל דבר שלילי שעשה.

למה? ממשיך הרב "וזה כי רוב הקטטות הנופלות בין בני אדם, הם בסבת שפוט האדם משפט אחד לעצמו ומשפט אחר לזולתו ולכן הזהיר 'עד שתגיע למקומו' - דהיינו שיהיה דעתך ונפשך תחת נפשו" – בתרגום חופשי, אומר הרב, תדעו לכם זוג יקר, רוב הריבים שלכם, הוויכוחים והפגיעות, הם משיפוט לא נכון של המצב! בכל ויכוח גדול או קטן, עומד האדם, כיעורך דין' שתפקידו להצדיק שיטתו בכל מחיר ולהוציא את השני אשם! דעו זוג יקר, הכי קל בעולם זה לתקוף ולהאשים, הכי קל לשים את החץ על בן הזוג ולומר 'אתה לא בסדר...', 'יתראי איך את מתנהגת...'. עומדים שניים ומתחילים להתווכח, באותה שעה יכל דרכי איש זך בעיניו (משלים), כל אחד בטוח במאת האחוזים שהוא צודק. כל אחד מנקודת מבטו מסתכל על המציאות ומפרשה אחרת. כמה פעמים קורה שאנחנו בטוחים שהשני עשה לנו עוול: "הוא לא היה צריך לומר את זה, הוא יודע כמה זה מכאיב לי...". והנה פלא, גם הצד השני עם אותה התחושה בדיוק: "עד מתי הוא ימשיך להתנהג בצורה הזאת!?" אומרת בייאוש. איך זה קרה ששניהם בטוחים שהם צודקים בלי להשאיר שמץ של סיכוי לאחר: לפי האמור התשובה פשוטה, הרגש הטעה אותם וכל אחד הרגיש פגוע, וכשהלב נפגע הוא נכנס למצב 'נעילה' האדם מסתגר בפגיעתו ואינו מוכן לשמוע שום דבר אחר מלבד התנצלותו של זולתו.

להסתכל משלוש זוויות שונות:

אז מה עושים? כיצד לא ניפול ברשת הנגיעה והשיפוט המוטעה? כיצד לא נהיה שקועים בעצמנו עד כדי התעלמות מוחלטת מרגשות בן זוגנו (מה שגורם הרס רב באווירת הבית, בעיות קשות בתקשורת, חוסר הבנה, ועוד)? התשובה היא, שבכל מצב עלינו להסתכל משלוש זוויות: א. מתוך עצמנו. ב. מתוך השני. ג. ומתוך דמות שעומדת ושופטת מהצד. נבאר...
מתוך עצמו, כלול בזה כל הרגשות שמרגיש האדם ברגע של הכעס, הפגיעה, הרגשות שנוצרו עקב אותה מעשה, תקרית, וויכוח וכו' (ובזה כולם מומחים לכן אין צורך להאריך בזה).

לאחר שסיימנו להסתכל מתוך לבנו, עלינו לנתק את השלילי (הכעס, הפגיעה וכו') עד כמה שאפשר, **ולעבור לשלב השני**: היכנסו לתוך לבו

של השני עמוק ככל שאתם יכולים, תנסו לזהות ולראות מה הניע אותו להתנהג בצורה שהוא התנהג ולומר את מה שהוא אמר. נכון, הוא לא התנהג כהוגן, תחפש 'תקדימים' שהיו יכולים לגרום למצב הזה! זה יכול להיות יום מתיש שעבר, או תקופה לא טובה, או אולי היא מרגישה שאני לא מעריך מספיק? שהיא מרגישה שכל מה שהיא 'סוחבת' על הגב שלה הוא מובן מאליו מבחינתי!! אולי היא לא מקבלת מספיק תשומת לב, וההתנהגות שלה היא בטה"כ דרך לדרוש מעט 'צומי'! אולי בימים האחרונים הייתי – מרוב עיסוקי – שקוע בעצמי! 'אולי בגלל איך שאני מדברת אליו הוא מרגיש שהוא צריך להילחם על הכבוד האבוד שלו ולכן הוא כך מתקיף וכועס?', אילו יספר לך את רחשי לבו, את תצדיקי אותו ותבקשי סליחה אפילו מאה פעמים. הוא יסביר לך כמה קשה לו עם ההערות החוזרות, או ההתנהגות המבזה שהוא מבליג עליה כבר שבועות, כמה קשה לתפקד כבעל טוב שקודם שפתחת את הפה כבר 'סותרים את המילה שלך', כמה זה לא נעים שאת עושה השוואות בינו לבין אבא שלך או לכל אדם אחר... ועוד הרבה דברים שהצטברו אצלו בלב והוא ספג והבליג עד שיצאו הדברים.

וכך האדם המתבונן עלול ברגע אחד להפוך מפגוע לפוגע, או לכל הפחות לראות את כל הדברים אחרת. וכל זה כי יצא לרגע אחד מתוך עצמו ומפגיעתו והתבונן במעשיו. שנכנסים ללב השני, כמעט ולא ניתן שלא להסתכל על כל הדברים בצורה שונה לגמרי. הרבה פעמים דיברתי עם בעלים, שהיו פגועים או כועסים על נשותיהם, באמת שלא היה צריך הרבה, 'רק תיכנס ללב שלה' אמרתי להם, בלי להכיר את אשתו, מניתי בפניהם כמה וכמה סיבות, או צרכים של אשה שבהעדרם אין שום סיבה שהיא לא תהיה מתוסכלת, ממורמרת, וכל התנהגות שלילית אחרת. 'יתחשב שהחתן שלך מתנהג כך באותה צורה לבת שלך?' וזה פשוט כמו קסם איך ברגע אחד משתנה כל ההסתכלות. והבעיה הגדולה ביותר, היא המהירות והפזיזות, הראיה השטחית מבלי לחשוב על הצד השני, לחרוץ את הדין ולקבוע שהוא 'אשם', האדם מרגיש שפגעו בו, או שהתנהגו ללא שביעות רצונו, ולכן הוא מתכנס בתוך עצמו ושקוע איך להחזיר את הכבוד האבוד' שלו ואינו מוכן בשום פנים לחשוב שיש צד שני שיש לו מה להגיד להגנתו... העיניים השטחיות, הן והפגיעה שלנו, מונעות אותנו מלשפוט בצורה אמתית והוגנת.

טיפול זוגי - עשה זאת בעצמך!

ומעתה נעבור לשלב השלישי: וכעת נעמוד מן הצד, כיועץ, כמגשר, או אפילו כזבוב שעף לו בבית ומביט בבעיות של בני הזוג. נעמוד ונשאל בצורה נטראלית, מה הדרך הנכונה להתנהג במצב הנתון, מה היית מציע לזוג הנ"ל כדי לשמור על שלום הבית? אנשים אלופים בעצות לאחרים, אך שזה מגיע לביתם הנגיעה מקלקלת את השכל הישר ומעוותת את הנתונים. כמו שמספרים בעלי המוסר מעשה באמא שחיתנה את בתה הבכורה. האם לא הפסיקה להלל ולשבח את חתנה על נדיבות לבו ואצילותו כלפי בתה: "היא רק פותחת את הפה, עוד לא ביקשה והוא כבר מביא לה", אמרה לשכנתה, "ולא זו בלבד, פעם היא הייתה חולה למשך כמה ימים והוא היה מגיש לה ארוחת הבוקר עד למיטה..." הייתה אומרת בהתלהבות. והנה, לאחר שנתיים ימים חיתנה אותה האם את בנה... אבל הפעם היא הייתה מלאה תלונות כרימון: "הכללה הזאת לא מתביישת, היא חושבת שהבן שלי עובד אצלה, קצת לא מרגישה טוב ורוצה שהוא יביא לה את האוכל עד המיטה, ממש חוצפה!". אותו מעשה, אך כאן זו בתה, חלק ממנה, ולכן העין 'נגועה' ורואה אחרת. ה' יזכנו, **שבת שלום ומבורך! שמעון שורתי.**

הערות והארות ניתן לשלוח: sh055677377@gmail.com

לכל התורמים החשובים והיקרים לנו. יה"ר שתזכו לחג שמח מלא בסיפוק ונחת. ויה"ר שכל פרוטה ופרוטה שהוצאתם למען אנשים מעוטי יכולת, תעמוד לכם ולכל המשפחה בכל רגע ורגע, ותהפוך לכם את הכל לטובה וישועה.

מערך מאוד מאוד
ערים ערים

קמחא דפסחא

גם השנה, כולנו מתאחדים ומעבירים את מעות 'קמחא דפסחא' לטובת אברכי הכולל השוקדים על לימודם מדי יום.
"אם אתה מישמח את שלי, אני מישמח את שלך"

או חייגו: 052-6768420
סוקו:

הלכות מים אחרונים

(סימן קפא)

ושנותיו, ויש אומרים מיקלים לו מזונותיו).

ב. מי שאוכל עלי ידי סכו"ם האם חייב במים אחרונים: יש שכתבו (הגאון יעב"ץ במור וקציעה), דווקא בזמנם שהיה אוכל בידיו צריך ליטול, אך אנו שאוכלים על ידי כפות ומזלגות אין צריך. אמנם לפי רבותינו המקובלים והזוהר הקדוש, וודאי שצריך ליטול ידיו למים אחרונים אף שלא נגע באוכל כלל. **ולדעת הגר"ע יוסף** (הלי"ע ח"ב עמ' מה'), צריך ליטול ידיו אפילו שאוכל בכף ומזלג ולא נוגע במאכל (וכ"כ בפתח הדבר ג), וביפה לבב (ג), וכ"כ בהלכ"ב (א).

ג. הנוגע בדברים מלוחים, או במלח, או אוכל מלפפון חמוץ האם צריך ליטול ידיו: כתב הבן איש חי: "המודד מלח והנוגע במלח, חייב ליטול ידיו אחר כך. וכן אפילו שלא בסעודה, כשאוכל קישואין וכיוצא בדברים שדרך להניח עליהם מלח באצבעותיו, צריך לטול ידיו אחר כך" (וכ"פ כמה ראשו). וכ"פ בחסד לאלפים, ובכף החיים (אות ב), וכ"פ באור לציון ח"ב עמ' שג). אמנם להלכה נהגו העולם להקל בזה (כמ"ש בילקויי סעי"כ, ובהלי"ע שם עמ' מה' בהערה, ובהלכ"ב ב), ושכן כתב בסי' פקודת אלעזר, וכ"כ בפסק"י שם אות ג'. וסמך למיקילים שהלכה זו לא הועתקה ברמב"ם ובשר"ע וכן אולי סומכים לענין זה על התוס', שכיוון שאין מלח סדומית מצוי ביננו אין צריך ליטול. והמחמיר לעשות כן, תבוא עליו ברכה.

ד. רחיצת הידיים שידי התלכלכו מהמאכל - הדין בסעודה ובשאר אכילות: נתבאר שאחד הטעמים של מים אחרונים, מטעם שהידיים מזוהמות (מלוכלכות) מן האכילה ופסולות לברכה. ובהמשך יתבאר על פי המקובלים שמים אחרונים צריך ליטול בכמות מועטת, ולא ירבה בהם, ואם כן, יש לדון כיצד יעשה מי שידי מלוכלכות מן המאכל, כיצד יטול ידיו למים אחרונים? **והבן איש חי** (שלח לך אות ח') כתב, שירחץ ידיו מן הלכלוך היטב, ולאחר מכן יאכל פת ושוב יחזור ליטול בכמות מועטת (כמו שיתבאר בהמשך עד היכן נוטל מים אחרונים) למים אחרונים. ולדעת מרן הגר"ע יוסף (הלי"ע ח"ב עמ' מה) מעיקר הדין אין צריך לאכול פת בין הנטילות.

לבת אורי, למאן אורי.

להערות, תגובות ושאלות ניתן לשלוח: sh055677377@gmail.com

שאלה: א. מי שאכל סעודתו עם כף ומזלג, האם צריך ליטול מים אחרונים? ב. האם נשים חייבות במים אחרונים? ג. מי שנגע במאכל, או אכל מלפפון כבוש במלח, או שנתן מלח על ירק ואכל (שלא בסעודה), האם צריך ליטול ידיו במים אחרונים? ד. מי שידי מלוכלכות מן המאכל ולא יספיקו לו מים מועטים ליטול כיצד ינהג? ה. האם מותר לברך עם ידיים שמלוכלכות ממאכל שאכל באופן שאינו נמצא בסעודה כלל, או שמברך באמצע סעודה (על דברים הטעונים ברכה)?

בגמרא (ברכות נג): מובא: "והתקדשם והייתם קדושים" (ויקרא כ) והתקדשתם- אלו מים ראשונים (קודם הסעודה). והייתם קדושים- אלו מים אחרונים. ובגמרא (בחולין קה ע"א וע"ב) אמרו, מים ראשונים (שקודם הסעודה)- מצווה, מים אחרונים- חובה. **והטעם למים אחרונים:** בפוסקים הובאו שלושה טעמים עיקריים למים אחרונים. שנים על פי הפשט ואחד ע"פ הסוד: **א. מלח סדומית** - הוא מלח שהיה מצוי בזמנם, שהנוגע בו בידיו ולאחר מכן נוגע בעיניו, מסמא את עיניו (נעשה עיוור). וחששו משום שיש מלח אחר שטבעו כמו מלח סדומית שיזיק את האדם כנ"ל (כ"כ הרמב"ם פ"ו ברכות, ה"ג). אמנם התוס' (חולין קה. ד"ה מים) כתבו, שכיום שאינו מצוי ביננו אינו חובה. ויש אריכות דברים בענין זה ואכמ"ל.

ב. ידיו מזוהמות מהמאכל - שידי מזוהמות, ומשכך אינו יכול לברך עמם ברכת המזון (בגמרא (ברכות נג): כשם שמזוהמות לענין עבודת המקדש, כך פסול לברכת המזון. ע"ש).

ג. הטעם על פי הסוד - בזוהר הקדוש (תרומה ח"ב דף קנד:) ועוד מקומות כתוב, שיש סוד גדול ונורא בנטילת מים אחרונים, שבוה נותן לחיצונים הרודפים אחריו להניקו ולקלקלו את חלקם, ובוה מניחים אותו לנפשו ולא ימשכו אותו אחרים. (ושם בזוהר חדש רות פו, מים אחרונים חובה, ומקבל אותם מוסיק ששמו 'חובה' ובאותם מים נחה דעתו ואינו מקטרג על האדם).

א. מים אחרונים חובה: ופותח השולחן ערוך סימן זה (בסעיף א) בשלוש מילים: "**מים אחרונים חובה**". ובספרים הקדושים האריכו מאד בענין של אדם שמיקל במים אחרונים, ומאידיך כתבו הפוסקים, שהוא סגולה לפרנסה, מביא קדושה על האדם ומונע קטרוגים ממנו (ראה בקב הישר פ"ג, מש"כ בזה ובשלי"ה הקדוש יומא (ע): בשם האר"י הקדוש, שהוא מהדברים המביאים קדושה על האדם. וראה בסמוך הטעם על פי הסוד למים אחרונים. וע"ע פסק"י שהמקיל בהם מקלין לו ימיו

בס"ד

מצות לרצף הסדר

באנו כאלו קונים מצות מכולל מחנה אפרים

מצות אבהתנא עבודת יד עם הטעם הייחודי בכשרות מהודרת
ובהמלצת מו"ר הרב אפרים שובני שליט"א
מצות רכות, כזייתות ועוד.

משלוח
עד הבית!

להזמנות: מרכזי ור: 052-7125518 // ינון ליזמי: 050-5978787 // 050-4100325

המכירה תתקיים א"ה בכולל מחנה אפרים, גילה רחוב האנפה 2 בית כנסת 'משכן משה'.

<<< שריינו לעצמכם השנה את המצות המיוחדות במחירים מיוחדים.